

Destruktiva sekter som samhällsfenomen

Rapport från en konferens i Uppsala 13 - 14 oktober 1994

Dramatik var det redan från början, ja redan före konferensen, som anordnades av Socialförvaltningen i Uppsala. Föreläsare och arrangörer hade länge utsatts för trakasserier och när vi konferensdeltagare infann oss för registrering på idylliska restaurang Flustret, hade vi passerat rader av plakatbärande demonstranter och försetts med en 24-sidig skrift av sedvanligt osmakligt slag. Som utgivare angavs "Aktionsgruppen mot förtryck av minoritetsreligioner". Vad striden gällde stod således klart från början.

Eftersom representanter för de minoritetssamfund som bildat denna aktionsgrupp också befanns vara med bland de ca 150 konferensdeltagarna, och snara att begära ordet, underhölls den här dramatiken tiden ut.

Den dramatiska höjdpunkten vill jag dock förlägga till det programslag där sex ungdomar, f.d. sektmedlemmar, berättade om sina osannolika upplevelser i sektvärlden.

Där var tjejen som efter gymnasiet, ensam, vilsen och med vaga planer, landat i New York, och som plötsligt blev kontaktad av några osedvanligt trevliga, men för övrigt normala, jämnåriga som berättade att redan nästa dag skulle en liten gratiskurs om fred och miljö så lägligt börja. Tre dagar blev veckor och månader, och "verkligheten" försvann mer och mer för huvuduppgiften: jakten

på Djävulen.

Den "andliga träningen" bestod bl.a. i att sälja tavlor och mot tvivlet anbefalldes kall dusch och fasta. I två år höll hon ut. "Men dom var ju *alldeles normala vanliga människor*. Stämde inte alls med den föreställning jag hade fått av hur tokiga sektmedlemmar skulle vara." Detta betonade alla (även föredragshållarna) som kanske den viktigaste kunskapen som borde förmedlas av skolan.

Där var syskonparet som fötts in i församlingen. De berättade om hur den alltför tyngande skuldbördan och straffdomen ("att mamma dog i cancer var ju vårt fel") till sist kom att leda in på den svåra vägen ut till "normallivet". Genomgående betonades *kontakten med andra drabbade* som den viktigaste hjälpen på denna väg. Lika genomgående berättades om den *brist på kunskap* man upplevt när man sökt hjälp hos sociala myndigheter, vilket stärkte upplevelsen av konferensens betydelse.

"Hade min församling fått ha en friskola hade jag nog aldrig tagit mig loss", sa en av ungdomarna. Den vanliga skolan hade hon upplevt som ett andningshål.

Med i raden på podiet satt också en 21-årig tjej, psykologistuderande, som inte tillhörde kategorin "f.d. sektmedlemmar". Hon hade fångats in av idrotten. När hon var 12, och löparstjärna, hade en "speciellt lämpad", 27-årig manlig tränare rekommenderats henne av idrottsklubben. Hans personliga träningsprogram hade också innehållit

en "mental" del, som kom att utveckla sig i ett slags psykoanalytisk riktning ("Jag måste berätta allt jag tänkte på och också berätta mina drömmar").

Efter ett år var hon helt dominerad, bröt med familjen och skolan, flyttade hem till mannen och utnyttjades sexuellt. Via sin syster kom hon så småningom i behandling hos en av konferensens föredragshållare, professorn i psykiatri vid University of California, Louis Jolyon West.

Föredragen behandlade ett brett spektrum av frågor: Hur känner man igen en destruktiv sekt? Vem går med? Varför lämnar man den? Rehabilitering. Människans rätt till integritet kontra religionsfrihet. Psykiska symtom. Missbruket av hypnosmetoder. Kyrkans roll och ansvar. Vit-makt-världen, ideologi-myologi-organisation. Föräldrarollen, skolans roll. Mind control. Vad säger lagen? Vad kan samhället göra?

Den sista frågan ställdes under den avslutande estradiskussionen, då riksdagsman Barbro Westerholm, som tidigare motionerat i frågan, lovade att verka för att en statlig utredning tillsätts, för att åtminstone kartlägga problemen.

En kartläggning av *omfattningen*, i USA, har visat att mellan 1 och 3 procent av befolkningen någon gång tillhör en destruktiv sekt.

Rune Lindkvist